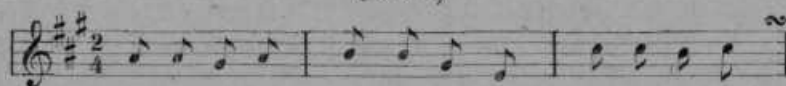

čast Bogu!

(Kanon.)

Ker smo nau-ke zdaj kon-ča - li, Do-bre-ga že
Ni-smo ča-sa po-tra-ti-li, Mno-go smo se

toljk spo-zna-li: Čast Bo - gu!
na-u-či-li: Čast Bo - gu!

Dopisi in novice.

Iz ptujske okolice. Učiteljsko društvo ptujskega okraja je imelo 5. sušca svoj tretji letošnji zbor v Ptuj, kteremu je predsedoval gosp. predstojnik Sernee. Navzočnih je bilo 19 udov, in tukajšni mestni učiteljici, gospodičini Schule in Zurhalek, kot gostje. Predsednik je začel zborovanje ob pol 11. uri. Zapisnik zadnjega zbora se je prebral in poterdil. — Gosp. okrajni šolski nadzornik prof. Končnik je razdelil več knjig iz »Saukner-jevega zavoda« in sicer je dobila mestna šolska knjižnica 15 in okrajna uč. knjižnica 5 knjig; ostale pa ste dobili soli pri sv. Duhu in Vurbergu. — Gosp. nadzornik je prebral obširen odlok deželnega šolskega sveta na sporočilo okrajnega šolskega sveta za leto 1873. — Na dalje je gosp. nadzornik priobčil ukaz dež. šol. sveta o normalnih učnih črtežih in je priporočal posebno tukajšnemu stalnemu odboru, in tudi vsakemu posameznemu učitelju, da naj se ravna po teh črtežih in jih marljivo prebira do prihodnje okrajne konferencije, ker bo več važnih točk o njih na dnevnem redu. Konečno je gosp. nadzornik priobčil genealogično tabelo od Rudolfa I. habsburškega († 1291. l.) do pridobitve Tirolskega po Rudolfa IV. (1304. l.) Pazljivo smota velevažen govor poslušali. — Kar se tiče tako imenovanih »Anstellungstax«, katere so nam provizornim podučiteljem nepričakovano skoraj polovico plače za mesec sušec na enkrat požerle, sklenilo je društvo na predlog gosp. Robića, da se v tej zadevi obrnemo na okrajni šolski svet. — Gosp. Robić je na dalje predlagal: »Vprašanje za prihodnjo deželno konferencijo, katera so sedaj na svetlo prišla, se naj v prihodnjih društvenih zborih pretresujejo, da se bosta tukajšna gospoda poslanca v dež. konferencijo pri obravnavanju teh vprašanj mogla ravnati po sklepih večine učiteljev ptujskega okraja«. Ta predlog se je enoglasno sprejel in prvo teh vprašanj: »Ist das Fachlehrersystem in den höheren Klassen der Volksschule in der Uebergangsperiode aus der gegenwärtigen Einrichtung des Volksschulwesens in das durch die Normallehrpläne vorgezeichnete System angezeigt?« se je postavilo na dnevni red prihodnjega zbora v m. aprilu. — Na mesto drugega zapisnikarja g. Krajnc, kateri je iz društvenega vodstva izstopil, izvolil se je gosp. Schrei, učitelj v Ptuj. — Zbor se je sklenil ob 12¹/₂ uri. R. *)

Iz Šent-Vida pri Zatičini. Dolgo, dragi »Tovariš«, nisi nič poročal o naši dvorazredni ljudski šoli, danes pa mislim, da prav storim, ako nekaj besedice

*) Lepa hvala za poslano, za objabljeno prosimo.

Vred.

o nji spregovorila. Pogosto slišim pritožbe mojih šolskih sosedov, kako otroci neredno šolo obiskujejo; okrajni šol. svet pa oestro in postavno k temu prigajna, da se mu natančno polmesečne zamude predlagajo — in to me je napotilo da o šol. obiskovanju govorim.

Takaj v Šent-Vidu je šol. obiskovanje še precej redno, samo od druge, strani dela nam zapreko prenapolnjena šola. Šentviška fara šteje blizu 5100 duš, zato je pa tudi vsako leto otrok za šolo vgodnih od 6. do 12. leta čez 400. Šolo obiskajočih pa je letos 383. Soba gosp. Turka, ki ima prostora blizu za 130 učencev je vsaki dan natlačena s 160 do 185 otroci, in soba drugega razreda, ki ima prostora le za 90 učencev je polna vsaki dan z 140 do 160 učenci. Pri vsem tem je v klopih obeh razredov tolika gnječa, da ni moč otrokom s pridom ne pisati niti risati. Res da eni zunaj klopi po majhnih stolicah klečé pišejo in računijo, ali kako se to verši, si lahko vsak misli. Res je veselje viditi, toliko število otročičev pred sabo; ali učitelj mora biti dobrih pers in zdravih jeter, da jih more krotiti in s pridom učiti; kako je to težavno ve le tisti, ki si sam kaj enacega skuša. Le škoda da se še sedaj na to nič ne dela, da bi se napravila javna ljudska šola v Velikem grabnu, kjer bi imelo čez sto dvajset otrok bližje v šolo, kakor v Šent-Vid. Misliti si moramo, da prepolna šola gotovo opovira hitremu šolskemu napredku. Letos je naša šola razposlala vpervič šolska naznanila — pri katerih sem imel priliko se učiti nevednosti in stirovosti nekaterih kmetških starišev. Naj bolj se mi je vžalilo serce, ko mi neka pridna deklica prinese šolsko naznanilo brez podpisa nazaj rekoč: »Oče so mi rekli, ako mi še enkrat to prineseš domu, ti bom sežgal« in pri tej priči zajoka. Kako so še nekateri nevedneži o tem izrazili, mi ni treba praviti, saj si marsikteri učitelj to sam skuša.

Omenim naj še tedensko knjigo, katero po litijemskem okraji učitelji spisu-jemo in nam jo je g. c. k. šol. nadzornik močno priporočal. Ker menim, da ima tudi še kaki drugi okraj to delo in mnogo učiteljev nima še pravega pojma, kako gre to knjigo spisovati, bi bilo gotovo dobro, če bi nam kdo po »Tov.« kaki formular zato pokazal; zraven pojasnil tudi kako naši sosedji Štajarci svoj tednik spisujejo? Zdaj pa še eno, kdaj pa pojdemo učitelji že v davkarijo po novo plačo? *)

S. Punčah, uč.

Obertnik in tergovec si zapisuje vsak dan ali vsaj vsak teden, kako mu delo, kupčija napreduje, in takrat si nareja tudi načrt za prihodnji dan ali teden. — Kaj mar opravila ljudskega učitelja niso toliko vredna, da bi si zapisoval, kaj je med tednom ali dnevom učil, in kako bode to izpeljeval v prihodnje? V tednik tedaj pride vse, kar se je v tem času razlagalo, podučevalo, v tednik se zapisuje napredek učencev sploh, zaznamujejo se vesele in žalostne skušnje pri šoli. Tako zapisovanje je podučno za učitelja; drugo leto se rad nazaj ozira na pretečeno leto, ter primerja in sam sebe sprašuje, ali napredujem ali zaostajam? Tednik pa ni šolska kronika (šolska zgodovina), dasiravno se ne dajo strogo meje načrtati med obema; v tednik namreč se zapisujejo reči, katere učitelja podučujejo in urijo za svoj poklic; kronika pa je bolj za javnost in ostane v šolskem arhivu, a tednik je podučna knjiga za učiteljevo osebo.

Ti zaznamki, naj se že imenujejo dnevnik ali tednik, vidijo se nam važni in imenitni, da si ne moremo misliti učitelja, ki se trudi za nadaljno podučevanje, kateri bi ne imel take knjige, ter ne zapisoval svoje skušnje pri šoli i. dr. Taka knjiga je pa učitelju na deželi, ki večkrat podučuje deco od 6—12 leta na različni stopinji poduka se veliko bolj potrebna, kakor učitelju po mestih na

*) Tudi jaz bi to rad vedil, samo da bi mi kdo hotel povedati.

(Vred.)

mного razredni šoli. Učitelj, ki sam podučuje vse razrede, mora si čas natanko razdeliti, in vse si zapomniti ali zapisati, koliko ta, koliko uni razred napreduje, ako noče tega ali unega zanemarjati. Na več razrednih šolah ima vsak učitelj določen svoj načrt, povedan je tudi smoter, katerega ima doseči v tem ali drugem nauku; po več razrednih šolah, katere so po obljudenih krajih, večjih vaseh, terjih ali mestih je tudi šolsko obiskovan je večidel vredjeno, a na deželi, ker so šolski kraji dostikrat po dve uri na okrog raztreseni, je šolsko obiskovanje odvisno od vremena in dr. Učitelj na deželi ne more reči, tega ali unega nauka bom v tem času otroke toliko in toliko naučil. Bi naučil, ko bi vse zapreke šolskega obiskovanja mogel odstraniti! Navedimo še eden razlog, zakaj da mora učitelj spisovati si dnevnik. — Zato, da se lahko opravičuje pred svojo gosposko, in s črnim na belo pokaže, zakaj da otroci v tem času niso napredovali. — Po mojih mislih, katere pa nijso nikomur merodajavne, nij treba veliko pisati; v kratkih potezih zapisuje si učitelj, kar mu ima biti v poduk in vodilo, in kar izrazuje njegovo delavnost v šoli. — Sicer pa stvar nij nova. — Šolski predniki so nam že o nekdanj to priporočali, pa tudi to, da naj si damo med liste šolskih bukev bele listke vsiti ali interfolirati in naj si tam spisujemo svoje opazke in se tako pripravljamo za šolski poduk. L. 1865. je bilo učiteljem pri učit. spraševanju zastavljeno vprašanje. »Soll der Lehrer ein Tagebuch führen. Glej »Uč. Tov.« 1. 1865. v listu 20. na 213. strani. (Vred.)

— Popravek dopisa iz vipavske okolice v 5. listu t. l. Oj, dragi »Tovariš!« kako hudo sem se pregrešil, kadar sem Ti svoje nadloge nekoliko potožil!!! Pustimo pa to na stran, ker ni vredno truda o tem se kaj meniti in zna biti še s s tem napravim večji ogenj. — Gola je pa resnica, kar sem pisal. Le proti koncu, od »občinskega« reda Ti nisem prav razložil, in tukaj je moja pomota; zato pa tedaj popravim in prekličem: pri občini je vse v redi; a le v moji plači se je nekaj zmešalo, pa to le zarad nove vredbe, da nisem toliko dobil, kolikor je bila navadna moja plača. Vjelo me je tedaj, da so mi računi iztekli. Da bi pa kaka oseba v našem kraju moje nadloge kriva bila, pa še nikdar mislil nisem.

(Dost. vred.) Učitelji sploh ne pravijo, da je ta ali una oseba kriva, da se jim tako tesno godi, ali inako jim more biti, da je njih stanje čedalje bolj sitno in težavno in tužno je slišati take pritožbe od vseh krajev.

Iz Ljubljane. (Iz seje dež. šolskega sveta 5. febr.) Odobri se nasvet vodstva novomeške realne gimnazije, da se podaljša prvi semester šolskega leta do velikega tedna; to se tudi sklene za višjo gimnazijo, višjo realko in pripravnico za učitelje in učiteljice v Ljubljani. — Nek učitelj prosi, da sme skušnje ponoviti po dvakratni repobaciji. — Predlaga se naučnemu ministerstvu. — Prošnja nekega podučitelja na Stajarskem, da bi se mu dovolilo v aprilu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani delati učiteljsko skušnjo, ko še nij bil dve leti pri šoli, predloži se naučnemu ministerstvu. Nek učenec v vadnici se oprosti šolnine. Predlaga se povikšanje plače učiteljskega služabnika na učiteljski pripravnici. Rešite se še dve prošnji za denarno podporo.

(Iz seje dež. šolskega sveta 19. febr.) Slav. naučnemu ministerstvu se stavi predlog za vmestjenje glavnega učitelja na c. k. izobraževališču. Po sporočilu c. k. dež. nadzornika o priliki nadzorovanje nekaterih šol, se naroča c. k. okrajnemu svetovalstvu v Kamniku, da se v Komendi sv. Petra napravi še 1 razred, in da se šolsko poslopje v Nevljah razširi in nekoliko predrugači, in tudi pospešuje šolsko obiskovanje v Šmartnem in Vodica.

Kar se tiče 4 razredne ljudske šole v Kamniku naprosi se č. provinc. v Kostanjevici, da odpravi tamošnje neprilichnosti. Naučnemu ministerstvu se poroča odstop okr. š. nadzornika za Kranj in predlaga se nasvet za vmetenje novega nadzornika. Prošnja začasnega učitelja doveršivšega gimnazijo za pristop k učiteljskemu izpitu m. aprila predlaga se naučnemu ministerstvu. Sporočilo ravnateljstva c. k. izobraževališča, da pripravniki s priterjenjem knez. škof. redništva tudi po leti ne bodo hodili vsaki dan k sv. maši se jemlje na priznanje, isto tako ima veljati tudi za učence na c. k. vadnici. Ravnatelju na žensk. izobraževališču se dovoljuje v poštev vzeti trošek za svečavo. Ravnateljstvu na c. k. izobraževališču se odgovarja, da starsi umerlega učit. pripravnika ne povračujejo državne štipendije.

Zavračuje se pritožba perversednika krajnega šolskega sveta v Banjaloki, ki oporeka okraj. šolskemu svetu v Kočevji zastran troškov, katere je prizadevala naprava prevdarka za ljudsko šolo v Banjaloki 1874. l. Odvračuje se predlog c. k. okraj. šol. sveta v Kočevji, da bi se podučiteljem na 4 razredni šoli v Kočevji nagrada dala, ker so podučevali v sadjereji in telovadbi. — Konečno se privoljuje nekaterim denarna pripomoč. —

— Sviti cesar so 28. svečana poterdili sklep kranjskega deželnega zbora zastran ponavljavnih (nadaljevalnih) šol.

— Naučno ministerstvo je privolilo 6000 gl. za štipendije na možkem in ženskem učiteljskem izobraževališču. Na možkem izobraževališču sta dobila 2 po 150 gl., 18 jih je dobilo po 100 gl., 11 po 50 gl., tedaj 31, skupaj 2650 gl., na ženskem izobraževališču jih je dobilo 9 po 100 gl., 49 po 50 gl., tedaj 58, skupaj 3350 gl. (Schlztg.)

Šolski dobrotnik. Gosp. Andrej Wittenz, umetnik v glasoviru, je umerl p. m. v Ljubljani v 71. letu svoje starosti. Izročil je vse svoje premoženje n. pr. 70.000 gl. šoli v Šentvidu pri Ljubljani, svojemu rojstnemu kraju. Do smerti dobivajo šesteri otroci njegovih obeh bratov vsak po $\frac{1}{2}$ tega premoženja. Pogojeno je, da se iz tega premoženja šola napravi v Dravljah ali Dolnicah, ako bo to potreba. Učitelj v Šentvidu naj uči šolsko mladost razun navadnih predmetov, tudi v nravi, v poljedelstvu, sadjereji in gozdnarstvu, pa tudi v nemškem jeziku.

— (Občni zbor »glasbene matice«.) 4. dan t. m. se je pričel z govorom, v katerem je njeni prvosednik g. Franjo Ravnikar srčno pozdravil došle družbenike. — Tajnik g. Valenta je potem poročal o delovanji društva, iz katerega se je razvidelo, da je odbor vsestransko skrbel za razvoj tega mladega društva, ki je že izdalo nekoliko muzikalij, razpisalo darila, skrbelo za pesmi za cerkev, šolo in dom; bila je »glasbena matica« zastopana tudi v Dunajski razstavi, v katero je poslala vse do sedaj na svitlo dane slovenske kompozicije. Sprejelo je društvo tudi od več strani za svoj arhiv mnogo daril, pa tudi denarnih doneskov. Društvo šteje sedaj vže 22 ustanovnikov in 229 letnikov. — Društveni blagajnik gosp. Franjo Drenik je poročal o računni društvenem, iz katerega je razvidno za preteklo leto 978 gold. 61 krajc. dohodka, stroškov pa 461 gold. 19 krajc., po tem takem je ostalo premoženja 517 gold. 42 kr. Za pregledovalca računov imenoval je gosp. prvosednik gosp. dr. Kar. Bleiweisa in Hugo Turka. Potem je bila volitev odbora; izvoljeni so bili za Ljubljano gospodje: Franjo Ravnikar za prvosednika, Franjo Drenik za blagajnika, dr. Franjo Ambrožič, Viktor Bučar, Andrej Praprotnik, Juri Šantelj, Anton Jentel, Anton Nedved, Feliks Stegnar, Dragotin Zagar, Josip Noll in Vojteh Valenta za odbornike, — za zunanje odbornike pa go-

spodje: Leopold Cvek na Primorskem, Anton Hribar v Gorici, Franjo Gerbic v Zaprebu, Josip Miklošič v Mariboru, Anton Stökl v Velikovecu, Stojec v Kranjski gori in Matija Šušteršič v Krškem. — Po končanem občnem zboru je bila jako obilno obiskana večerna zabava v čitalnični gostilnici, pri kateri so se gostje prav živahno razveseljevali s godbo in petjem.

— (Poročilo o občnem zboru Matica slovenske) 4. dne t. m. prinesemo prihodnjic. Danes povemo le to, da je bilo pričujočih okoli 80 udov, — da so se vse točke dnevnega reda mirno obravnavale, in da tudi vsi oni so za odbornike izvoljeni bili, ki so se nasvetovali.

— Na Dunaj so poklicani v posvet dež. šolski nadzorniki: G. g. Anton Klodič iz Tersta, dr. Jurij Ulrih iz Dunaja, dr. Gustav Zejnek iz Opave in Leonard Hradil iz Prage; semen. ravnatelji: Robert Niedergesäss iz Dunaja, Karol Riedel iz Opave, Vincenc Adam iz Gradca, dr. Gustav Lindner iz Kutneho-
ra in Eduard Scholz iz Innsbruka; gl. učit.: Andrej Lielek iz Dunaja, okrajna šolska nadzornika: Karol Schubert in Rajmund Hofbauer iz Dunaja. — Pregledovali bodo učiteljsko izobrazbo, ter stavili določni učni črtež za možka in ženska učit. izobrazovališča; določili vzorne načerte (Normal-Pläne) za splošne ljudske in meščanske šole.

Učiteljska spraševanja za ljudske in meščanske šole se bodo začela 9. aprila. Kdor se jih hoče vdeležiti, naj se oglasi pri ravnateljstvu direkcije izpitne komisije saj do 29. marca.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Štajarskem. Podučiteljeva služba pri Novi cerkvi pri Celji, v Petrovčah šolskega okraja celjskega, in v Braslovcah š. okraj vranskega.

Pri Novi cerkvi je plača 300 gl., osebne doklade 60 gl., in prosto stanovanje; čas za prošnje je do konca sušca; v Petrovčah je letna plača 210 gl., 60 gl. osebne priklade, 60 gl. priboljška, in prosto stanovanje; prošnje do 10. aprila; v Braslovcah je plača 300 gl., osebne priklade 60 gl., prosto stanovanje in iz okrajne šolske zaloge 40 gl. priboljška; prošnje do 30. sušca.

Prosilci morajo znati nemški in slovenski in naj predlagajo svoje vloge potem predpostavljenih uradov dotičnemu krajnemu šolskemu svetu pri Novi cerkvi (Neukirchen b. Zilli), v Petrovčah (Plettrowitsch) in v Braslovcah (Fraslau.)

Učiteljeva služba na 1. razredni ljudski šoli pri sv. Roku (v rogaškem okraji) plača je 400 gl., 60 gl. osebne priklade, in prosto stanovanje.

Prošnje do krajnega šolskega sveta pri sv. Roku (P. Rohitsch) do 10. aprila. — Tirja se znanje nemškega in slovenskega jezika.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na slov. štajarskem. G. Skofič, za podučitelja v Vurberg. G. Podpečan, za podučitelja v Cirkovce. G. Kopriva, za podučitelja pri sv. Vidu. G. Seifried, za podučitelja pri sv. Marku (vsi v Ptujskem okraji).

Umerl je 9. t. m. za kozami g. J. Juvancić, bivši učitelj pri s. Jurji pod Tabrom in v Rodiku na Gorišk. g. J. Zakrajšek za plućnico. N. V. M. P.

Na Kranjskem. Za tedno sta postavljena g. g. Kasper Gasperin v Krškem in Fr. Ser. Adamič v Šmartnem pri Litiji.

Listnica »Nar. šole.« Naročene pečatnike prejeli, ko odpravimo naj nujnejša opravila, jih razpošljemo po poštne povzetji, bližnji tudi sami lahko po nje pošljejo; isto tako družbenikom »Narodne šole« šolsko blago.